

RAZVOJ TURIZMA U Hrvatskoj je problem premalo edukacije djelatnika i previše interesa drugih sektora

Održivost turizma najpotrebnija je destinacijama masovnog turizma

Prema relevantnim podacima, Zagreb je u zadnjih pet godina najmanje napredovao u razvoju turizma, kaže Zoran Klarić

ELEONORA DUKOVAC
 eleonora.dukovac@poslovni.hr

Hrvatski turizam u neravno-pravnom je položaju u odnosu na ostale korisnike prirodnih resursa poput elektroprivrede, vodoprivrede, rudarstva, šumarstva i slično, a nedostaju mu i sredstva i pravo na zaštitu svog osnovnog razvojnog resursa - prirodnih i društvenih turističkih atrakcija koje drugi sektori uništavaju ili neracionalno koriste. Bez održivog razvoja neće biti niti turizma, odnosno resursa sačuvanih za buduće generacije, na što ukazuje i definicija Svjetske turističke organizacije. Bilo da se radi o moru, šumi, prostoru općenito, nerijetko pojedenom neplanskom gradnjom.

Kvaliteta ponude

Održivi je razvoj polazna osnova strateških dokumenata, dio je strategije razvoja hrvatskog turizma, uključen je u gotovo sve master planove njegova razvoja, ističe se i kao jedina opcija razvoja i u većini planskih dokumenata na lokalnoj razini. Uglavnom deklarativno, i bez pravog razumijevanja njegova značenja, pa Zagrebačka škola za menadžment upisuje prvu generaciju polaznika Menadžmenta održivog razvoja turizma, specijalističkog stručnog studija, jedinstvenog u Hrvatskoj po fokusu na održivi razvoj, a javnosti je predstavljen nedavno u Zagrebu.

"Održivost turizma najpotrebnija je destinacijama masovnog turizma jer će im se razvoj bez održivosti ozbiljno odraziti na budućnost, destinacija postati neprivlačna, a smanjit će se i profit", upozorava prof. dr. sc. Zoran Klarić, dekan Zagrebačke škole za menadžment koja kontinuirano promiče koncept održivog razvoja u turizmu, već putem postojećih studijskih programa. On dodaje kako

KLARIĆ Dekan Zagrebačke škole za menadžment koja promiče održivi razvoj

je menadžment održivog razvoja u turizmu vrlo interesantan polaznicima koji su već zaposleni u turizmu, žele se usavršiti, steći znanja i vještine kako razvijati turizam i pri tome ostaviti budućim generacijama resurse neizmijenjene kakvoće. Polaznici će dobiti suvremena i konkretna znanja i vještine kako upravljati prostorom, održivi razvoj provesti u praksi, a da pri tome ne bude nepovratno uništen, i istodobno poboljšati

kvalitetu ponude. Kolegiji uključuju i posebne vrste turizma poput ruralnog, eko, wellness i zdravstvenog turizma, odnosno najkvalitetnije dijelove hrvatske turističke ponude. Klarić ističe kako se ne radi o studiju eko turizma, s čime se nerijetko brka pojam održivog razvoja znatno šireg značenja. Posebno je namijenjen svima koji su na upravljačkim pozicijama, bilo kroz sustav turističkih zajednica, direktori su hote-

la ili, pak, rade u Ministarstvu turizma, sektorima turizma pri općinama i županijama, gdje, veli dekan, često rade osobe bez primjerene naobrazbe, a ponajmanje o održivom razvoju. "Turizam je jedna od djelatnosti o kojoj 'svi sve znaju'. Direktori turističkih zajednica u kojima se okreću milijuni eura, primjerice, nastavnici su engleskog ili francuskog jezika, pravnici. Istodobno je nezamislivo da bi netko mogao otvoriti liječničku ordinaciju bez licence. I po tome se već vidi odnos prema turizmu i onda nije čudo što takvi ljudi ne znaju upravljati destinacijom, i to još bez znanja o održivom razvoju. Čak i turističko educirani, malo ili ništa ne znaju o održivom razvoju i suvremenim trendovima", kritizira Klarić, inače viši znanstveni suradnik u Institutu za turizam Zagreb koji također kontinuirano promiče koncepciju održivosti. Kao eklatantan primjer razvoja bez strategije održivog razvoja izdvaja Grad Zagreb upozoravajući kako je prema relevantnim podacima hrvatska metropola zadnjih 10-15 godina najmanje napredovala od svih glavnih gradova tranzicijskih zemalja - upravo zbog koncepcije upravljanja koji ne poštuje održiv razvoj.

"Grade se novi stanovi i poslovni prostori koje ne prati i adekvatna infrastruktura, smanjuje se broj zelenih površina, povećava se količina prometa, kvaliteta života u gradu pada, a istodobno se uopće ne vodi računa o turizmu. Zagreb je jedan od rijetkih, ako ne i jedini od srednjoeuropskih gradova čije je središte puno neuređenih i starih fasada, čije središte nije i središte turističkih zbivanja, kojih je općenito premalo.

Porast broja gostiju i noćenja postoji u čitavoj Hrvatskoj, no i to još nije u razini prije 90-ih godina, pa je logično da je više dolazaka i noćenja i u Zagrebu. No, u strukturi zagrebačkih turista prevladavaju poslovni ljudi, a pravih je turista znatno manje", veli Klarić i dodaje kako je po fizičkim i financijskim pokazateljima u turizmu Zagreb pretekla čak i Bratislava, ali i Beograd i Sofija, te glavni gradovi baltičkih zemalja. Kao tipične primjere neodrživog razvoja na obali navodi dobro poznate slučajeve Vira, Rogoznice, Čiova, mjesta na potezu od Splita prema Omišu.

Koncepcija razvoja

"Ondje je izgrađena bez plana masa stambenih jedinica koje ne donose prihode lokalnoj zajednici, a istodobno je uništavaju. Zbog prevelikog broja ljudi mjesta više nisu privlačna turistima, izgled su im narušile kojekakve urbane vile i apartmani, pa ne treba čuditi što u takvim destinacijama padaju prihodi od turizma i broj turista, a postižu i razmjerno niske cijene. Uz to, ri-

jetke elitne destinacije na našoj obali poput Hvara i Dubrovnika u toj su kategoriji jer je, među ostalim, fizički nemoguće graditi u njihovim jezgrama", veli Klarić koji podsjeća da je s timom još devedesetih godina ukazivao na važnost koncepcije

održivog razvoja radeći na Programu razvoja mediteranskog turizma u skladu s okolišem i studijama prihvatnog kapaciteta koji jamči da će razvoj biti održiv, odnosno unutar granica prihvatnog kapaciteta ekosustava. Vis je bio pilot-projekt, a razrađena metodologija proširena je po Mediteranu.

Grade se novi stanovi koje ne prati i adekvatna infrastruktura, a istodobno se uopće ne vodi računa o turizmu